

BELÜGYMINISZTERIUM

Szám: 10-21/3/1959.

SZIGORUAN TITKOS!

*Tekintetbe
vett
Prof. Dr. [illegible]*

*HK: 001/65.
minutatis
11*

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 23. §-ára
figyelemmel

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

3. számú

P A R A N C S A

Budapest, 1959. február 28.-án.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK

3. számu

P A R A N C S A

Budapest, 1959. február 28.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1993. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

A rendőrség a dolgozó tömegek támogatásával jelentős eredményeket ért el 1958-ban a Magyar Népköztársaság belső rendjének megerősítésében, a bűncselekmények megelőzésében, a bűncselekményeket elkövetők elfogásában, bíróság elé állításában. A garázda, huligán, bűnöző elemek ellen alkalmazott törvényes eljárás tovább javította a személyi és vagyonbiztonságot. A közbiztonsági őrizetről hozott rendelet alkalmazásával a rendőrség eljárta gazdasági kártevőkkel szemben is.

Az eredményes, szakszerű rendőri bűnüldöző intézkedések, a közbiztonság erősödése növelte a dolgozók bizalmát a rendőrség iránt, s kiváltotta az állampolgárok aktívabb támogatását a bűncselekmények megelőzésére, a bűnözők törvényes felelősségrevonására.

A társadalmi tulajdon kárára elkövetett bűncselekményekből a lopások, sikasztások, csalások, a társadalmi tulajdon hűtlen kezelésének felderítése során a népgazdaság részére a bűnös tevékenység megszakításával jelentős értékeket mentettünk meg. Ezen felül a leleplezett bűncselekmények kapcsán a társadalmi tulajdont ért károsodásból közel 130 millió forint értéket térítettünk meg a népgazdaságnak.

A rendőrségi nyomozók nagyrésze már magáévá teszi, hogy a bűncselekmények megelőzésében, felderítésében az operatív-hálózati munka céltudatos alkalmazása elengedhetetlenül szükséges, s mindinkább eredményesen használják az operatív módszereket. Egyes ügyekben a nyílt nyomozati eljárással jelentős eredményeket értek el. A vezetők és egyes beosztottak már általában el tudják bírálni, hogy milyen ügyekben kell operatív-hálózati úton a nyomozást folytatni és mikor lehet nyílt nyomozati munkával eredményt elérni. Az operatív-hálózati munka és a nyílt nyomozás kombinációját is eredményesen alkalmazták. Számos, nagy kárt okozó szervezett bandát sikertűl módszereink sokoldalú alkalmazásával leleplezni.

A közbiztonság megszilárdulását mutatja az is, hogy a bűncselekmények, különösen az erőszakos bűncselekmények száma csökkent. Az előző évekhez viszonyítva megnőtt a nyomozás eredményessége.

A közrendvédelmi szolgálat kialakított rendszere - ezen belül mint alapvető forma, a körzetmegbizotti rendszer - bevált. A nyomozótiszthelyettesek rendszeresítése eredményesen segítette a bűnügyi szolgálatot. Kezdeti eredmények mutatkoznak az önkéntes rendőrök szervezésében és felhasználásában. Az elért eredmények bizonyítják, hogy rendőri állományunk egyre összekovácsoltabbá, s ütőképesebbé válik. A rendőrök fizetésének rendezése, az egységbontó, megbízhatatlan elemek eltávolítása, az állomány megerősítése, mind növelték a rendőri szervek munkakedvét, határozottságát, osztályharcos fellépését. A rendőrök nagyrésze - a múlttól eltérően - nem törekszik leszerelésre, s egyre inkább hivatásának tekinti a rendőri szolgálatot.

Az elért eredmények mellett számos hiányosság akadályozza a rendőri munka továbbfejlesztését.

Az illetékes rendőri parancsnokok területükön nem reagálnak kellő gyorsasággal a bűnügyi helyzet változásaira. Általában a társadalmi tulajdon elleni bűncselekményeknél a lopások nagy száma csökkent, azonban pl. a társ.tul. sikkasztás, mint a társadalmi tulajdon elleni bűncselekmény finomabb formája, jelentősen emelkedett és csak 1958-ban közel 80 millió forint kárt okoztak népgazdaságunknak. A sikkasztások a társadalmi tulajdonban okozott károknak mintegy 45 %-át tették ki. Ugyancsak emelkedett a társadalmi tulajdon elleni csalások száma. A bűnözők ravaszabb módszereket alkalmaznak, a rendőri szervek nem tökéletesítették megelőző és felderítő munkájukat, nem igazodtak a változott helyzethez. Jelenleg ezeken a területeken komoly hálózati munka nem folyik, a bűncselekmények rendszerint revizori munka nyomán kerülnek felszínre.

Ugyancsak emelkedett az üzérkedések száma, mind az ipar, mind a mezőgazdaság területén. Annak ellenére, hogy a szervezőtiszterűen üzérkedő személyek csaknem mind volt nagykereskedők, tőkések, mezőgazdasági vonalon pedig volt kiskereskedők és állótermelők, az üzérkedők vonalán foglalkoztatott hálózat száma nem megfelelő. Több megyében nem emelkedett, hanem csökkent a hálózat száma. Az üzérkedések jelentős részét kisipar vonalán követik el, ugyanakkor a hálózatnak csak 7 %-a van kisipar területén foglalkoztatva.

Az erőteljes fellépést indokoltá teszi, az is, hogy a vesztegetések egyrésze üzérkedők közül kerül ki.

Jelentős lemaradás van a felvásárlók körében végzett operatív munka vonalán is.

A népgazdaság területén fellépő üzérkedők, csalók, stb. elleni harc során a rendőri szervek nem használták fel kellőképpen a rendőri felügyeletet és a közbiztonsági őrizetet sem.

A hálózati munka színvonala a javulás ellenére még alacsony. A rendőri szervek nem tartják be az operatív munka alapelveit, gyakori, hogy a hálózatba személyileg alkalmatlan, kevés hirszerző lehetőséggel rendelkező személyeket szerveznek be, ezért igen nagy számban kell az ügynökséget a későbbiek során a hálózatból kizárni. Amellett, hogy az ügynökség szervezése nem elsősorban a legfertőzöttebb kategóriákba történt, az ügynökség irányítása, konkrét feladattal való ellátása nem megfelelő. Egyes területeken, mint pl. az aranyvaluta üzérkedési, vagy erkölcsrendészeti vonalon egyes beosztottak és vezetők azt a nézetet vallják, hogy az ügynök hirszerzési lehetősége csak akkor biztosított, ha maga is bűncselekményt követ el, egyébként gyanussá válik. Ennek eredménye, hogy egyes ügynökök a rendőri szervekkel való kapcsolatukat bűncselekmények fedésére használják fel. A helytelen nézetből kiindulva egyes rendőri szervek gazdasági vezető beosztásban megerősítettnek és ügynökként foglalkoztatottnak bűnözőket, akik sok esetben megbízatásukat nem teljesítik. Az állampolgárok körében politikailag kárt okoznak, az esetek többségében dekonspirálják a hálózati munka módszereit.

A rendőri szervek nem ismerték fel eléggé azt a szerkezeti változást, ami a felszabadulás óta végbement szocializmust építő társadalmunkban. A vagyon, a nép vagyona lett, a raktárak, élelmiszer, állami tartalékok, stb. központosítottan vannak elhelyezve. Ezeket a területeket nem háritották el megfelelően a kártevőktől, nem tettek megfelelő intézkedéseket az operatív-hálózati munka megjavítására, ennek következtében a visszaélések könnyebbé válhattak. Ez a helyzet nagyobb felelősséget ró a rendőrségre, hogy erősítse megelőző munkáját.

Az állomány egy részénél még ma is uralkodó az a "szakmai" felfogás, hogy elsősorban a megtörtént bűncselekmények nyomozása a fontos.

Ez az oka annak, hogy az objektumokban nem építenek megfelelő ügynökséget, s a működő ügynökség sem jelzi a készülő bűncselekményeket. A hirtelen gazdagodó spekuláns, osztályidegen elemek illegális jövedelmi forrásait még korántsem sikerült elzárni. A megelőző és adminisztratív oldala /figyelmeztetés, stb./ a statisztikai számok tükrében jónak látszik, azonban eredményességének ellentmond az, hogy 1958-ban a bűncselekményt elkövető személyeknek 72 %-a olyan, aki újonnan került a bűncselekményt elkövetők közé. Ez elsősorban a társadalmi tulajdon elleni bűncselekmények vonalán tapasztalható, ahol egyébként is igen magas a társadalmi tulajdon hűtlen kezelésének és az 500 forinton aluli kárértékű bűncselekményeknek a száma.

Egyes vezetők túl könnyen járulnak hozzá az őrizetbevételekhez. Az őrizetbevételek indokait nem vizsgálják kellő alaposan. Ennek következménye az, hogy a bizonyítást az őrizetbevétel után, a kihallgatások során akarják végezni. Kialakult olyan gyakorlat is, hogy amennyiben az őrizetbevétel után sem tudják a bűncselekményt bizonyítani, közbiztonsági őrizetet, vagy rendőri felügyeletet alkalmaznak.

Helytelen, hogy a rendőri szervek nem kísérik figyelemmel, hogy a vádemelési javaslattal átadott terheltek milyen ítéletet kaptak. Nem elemzik azokat az ügyeket, amelyekben az ügyészség megszüntető határozatot, a bíróság felmentő ítéletet hoz. A felmentő ítéletek tanulságait a rendőri munkára vonatkozólag nem vonják le, s nem használják fel más ügyekben folytatott nyomozati munkában.

Gyakori az állampolgárok indokolatlan előállítás, különösen az alsóbb rendőri szerveknél. Az állampolgárok javai ellen elkövetett kisebb bűncselekményeknél a rendőri munka gyakran eredménytelen, amit az mutat, hogy 1958-ban mintegy 13 ezer, többségében ilyen ügy nyomozását tagadták meg. A gyenge munkát bizonyítja az, hogy az ügyek 54 %-ában kellett a nyomozást megszüntetni a tettes ismeretlen volta miatt.

Különösen az alsóbb rendőri szervek nem értették meg, hogy a társadalmi tulajdon fokozott védelme miatt nem szabad elhanyagolni a polgárok személyi tulajdonának védelmét sem.

A szabálysértések és helyszinbirságolások száma nagy. 1958-ban közel 600.000 személlyel szemben alkalmaztak a rendőri szervek bírósági eljárás kivül, szabálysértési és helyszin-birságolást. Egy év alatt az ország lakosságának mintegy 7 %-a került a rendőrséggel kisjelentőségű ügyekből kifolyólag összeütközésbe. A szabálysértési eljárások számának túlzottságára jellemző az is, hogy az esetek kb. 87 %-ában a bírság 10.- és 100.- forint közötti összeg volt.

A szabálysértőkkel szemben alkalmazott tömeges büntetés azt mutatja, hogy az intézkedéseket a mennyiség után ítélik meg a parancsnokok. A rendőr nem él megfelelően a figyelmeztetéssel, hanem büntet. Azt a helyes elvet kell alkalmazni, hogy először meggyőzzünk, neveljünk és, ha ez nem vezet eredményre, akkor megfelelő szigorral, keménységgel lépünk fel.

A közlekedésrendészet vonalán is igen gyenge még a megelőző munka. A propaganda nem tudja a lakosságot mozgósítani a balesetek megelőzésére, a társadalmi szervek segítségét nem veszi eléggé igénybe. A garázsokban az ellenőrzés nem elég tervszerű és rendszeres, gyenge a szervező munka.

A szocialista tulajdon, a dolgozók vagyonának és biztonságának védelmére, a meglévő gyengeségek és hibák kijavítására

m e g p a r a n c s o l o m :

- 1./ *Bűnügy* A rendőrségnek elemezni kell az egyes időszakokban kialakult bűnügyi helyzetet, s a munka fő irányát, a munkamódszerek felhasználásának formáit ennek megfelelően kell kialakítani.
- 2./ *Társadalmi* A társadalmi tulajdon, népgazdaságunk védelme megköveteli, hogy az elkövetkező időszakban a megelőző munkát erősítsük, s a rendőri munkát ezirányban fejlesszük. A bűncselekmények megelőzését elsősorban az operatív-hálózati munka megerősítésével, színvonalának emelésével kell elérni.
- a./ *Hálózat* Legfontosabb feladatnak kell tekinteni azokba a kulcspozíciókba való hálózatépítést, ahol a népgazdaság megkárosítása az eddigi tapasztalatok szerint feltehetően a legnagyobb fokban és a legtöbb valószínűség szerint történhet.
- b./ *Hálózat* A társadalmi tulajdon védelme vonalán a hálózatot úgy kell kiépíteni, hogy képes legyen a lopásokon kívül az utóbbi időben jellemzővé vált bonyolultabb elkövetési formák /csalás, sikkasztás, korrupció, társadalmi tulajdon hűtlen, hanyag kezelése /felfedésére is. A jövőben a hálózati és a nyílt nyomozati munka színvonalának emelésével, azok kombinálásával sokkal nagyobb aktivitással kell küzdeni az ilyen jellegű bűncselekmények megelőzésére, megakadályozására.
- c./ *Hálózat* Meg kell erősíteni a hálózati munkát az üzérkedés, spekuláció vonalán. Az operatív munka élet e bűncselekmények felé kell fordítani, mivel ezen bűncselekmények elkövetői rendszerint a volt uralkodó osztály tagjai, nagykereskedők, tőkések, kupecsek, stb. és a társadalomra nagy anyagi kárral járnak. Ezért elsősorban emelni kell a hálózat számát és minőségét az anyaggazdálkodás, felvásárlók, kupecsek vonalán, azok között, akik beosztásukból adódóan az állam kárára meg nem dolgozott jövedelemhez jutnak.
- A kisipar, kiskereskedelem vonalán meg kell akadályozni, hogy az állami vállalatokkal való kapcsolatukat a társadalmi tulajdon megkárosítására, adócsalásra, üzérkedésre használják fel.
- d./ Az operatív szervek vezetői az operatív állomány politikai és szakmai képzettségének fokozása, valamint az ellenőrző, irányító munka szervezettebbé tétele útján érvékel az operatív munka alapelveinek maradéktalan betartását. Az olyan operatív munkásokat, s közvetlen vezetőiket, akik az alapelveket megsértik, szigorúan felelősségre kell vonni.

- e./ El kell érni, hogy az ügynökség-szervezés gondos tanulmányozás és kiválasztás után a fertőzött területekre és kategóriákban történjék. Az operatív szervektől az operatív munka valamennyi területén meg kell követelni, hogy munkájukat differenciáltan végezzék, hogy a rendőri intézkedések népköztársaságunk ellenségeit, a bűnözőket, népgazdaságunk megkárosítóit ériék.
- f./ Biztosítani kell, hogy az ügynöki hálózatba csak ügynöki munkára alkalmas, megfelelő lehetőségekkel rendelkező személyeket szervezzenek be. Az ügynököt munkája során az operatív beosztottak kötelesek nevelni, irányítani, s munkáját folyamatosan ellenőrizni.
- g./ Fel kell számolni azt a jelenséget, hogy az ügynök be-szervezése után bűncselekményeit a rendőrség tudomásával, egyes esetekben annak segítségével folytatja. Az ügynök rendőrségi kapcsolatból törvénytelen, az operatív alapelvekkel összeegyeztethetetlen előnyöket nem élvezhet.
- h./ Azokat a kompromittált hálózati személyeket, akik vezető beosztásukban eddig is csak azért maradhattak, mivel a rendőri szervekkel kapcsolatban álltak, beosztásukból le kell váltatni, s helyükbe becsületes, megbízható dolgozókat kell ajánlani. A rendőri szervek ezekre a személyekre, amennyiben a területükről történő adatszerzés továbbra is feltétlenül szükséges, mint hivatalos kapcsolatokra támaszkodjanak.

3./ A rendőrség valamennyi munkaterületén a törvények által biztosított összes lehetőségeket maximálisan alkalmazni kell. A bűnözőkkel szemben a törvény teljes szigorával, a leghatározottabban kell fellépni, azonban fokozottabban élni kell a büntetésen kívül eső egyéb lehetőségekkel is, így kisebb bűncselekmények esetében a rendőri figyelmeztetéssel és az ügyek egy részének fegyelmi utra való átadásával. Valamennyi rendőrnek alapvető feladatként kell kitűzni azt, hogy minden bűncselekményt fel kell deríteni, minden rendbontást, rendzavarást meg kell akadályozni, azonban a személyekkel szemben fogantatott eljárások és intézkedések során a legmesszebbmenőig Népköztársaságunk büntetőpolitikájának alapján kell eljárni. Az egyes rendőri intézkedéseknél személyi elbírálás alapján minden esetben vizsgálni kell az elkövető osztályhelyzetét, bűncselekményének társadalmi veszélyességét, s azt, hogy milyen eszközök biztosítják leginkább, hogy a későbbiek folyamán a törvénnyel összeütközésbe ne kerüljön.

4./ A szokásos bűnözők, huligánok, csavargók mellett erőteljesebben kell felhasználni a közbiztonsági őrizet, a rendőri felügyelet és kitiltás lehetőségeit azokkal az üzerekkel, spekulánsokkal, naplopókkal szemben, akik a bevallott jövedelmükön túl - feltehetően illegális uton - nagy jövedelemhez jutnak, s ennek megfelelő életmódot folytatnak, azonban bűncselekményük perrendszerű bizonyítására nincs lehetőség. Fokozott figyelemmel kell kísérni e bűncselekmények leleplezése céljából a kisiparosok, kiskereskedők, vendéglátóipar vonalán dolgozók, felvásárlók tevékenységét,

s törekedni kell az illegális jövedelemforrások felderítésére.

A közbiztonsági őrizetbe és rendőri felügyelet alá helyezés előtt minden esetben alapelveként kell tekinteni, hogy elsősorban a perrendszerű bizonyításra, a bűnözők bíróság elé állítására kell törekedni.

dolgozat
5. / Tovább kell szélesíteni a rendőrség és a dolgozó tömegek kapcsolatát. Következésképpen be kell tartani és tartatni a szocialista törvényességet. Az ellenséges rendbontó bűnöző elemekkel szembeni határozottabb fellépés mellett nagy gondot kell fordítani az állampolgárok jogainak tiszteletben tartására.

a. / A tömegkapcsolatok megerősítésének alapvető módja, ha a rendőrség különböző munkaterületein feladatait kulturált módon, törvényesen és eredményesen végzi, a lakosság panaszaival, bejelentéseivel lelkiismeretesen foglalkozik és munkája során meg tudja teremteni a lakosságban a rendőri szervek iránti bizalmat. A dolgozók vagyonára, közbiztonságára is a legnagyobb lelkiismeretességgel ügyelni kell. A kis ügyekben, még azokban is, amelyekben eredményesség csak nagyobb erő kifejtést igénylő munka elvégzése után várható - elsősorban az ismeretlen tetteses ügyekben - a nyomozást a rendőri szervek csak a legindokoltabb esetekben tagadhatják meg.

előzetes nyomozás
b. / Meg kell szigorítani az őrizetbevételek engedélyezését. Az előzetes nyomozói munkát nem helyettesíthetik az őrizetbevételek utáni kihallgatások. Őrizetbevételek csak a Büntető Perrendtartásban, illetve a 8. számú miniszterhelyettesi utasításban meghatározott esetekben engedélyezzenek. Ha azonban ezek az összes körülmények fennállnak, akkor határozottan és ingadozás nélkül kell intézkedni.

Azokat, akik ezeket a szabályokat megsértik, a legszigorúbban felelősségre kell vonni. A továbbiakban nem szabad megtérni azt sem, hogy a meghiusult bizonyítás után egyes rendőri szervek automatikusan közbiztonsági őrizetet, vagy rendőri felügyeletet alkalmazzanak.

szabályok
Meg kell javítani a szabálysértési munka módszerét. A rendőr munkáját a parancsnokok aszerint értékeljék, hogy területén mennyire biztosítja a rendet, a szabályok betartását. Az állományt arra kell nevelni, hogy munkája során ezt ne csak büntetéssel, hanem figyelmeztetések, nevelő jellegű intézkedések szélesebbkörű alkalmazásával érje el.

c. / Fokozni kell a propaganda munkát, elsősorban a társadalmi tulajdon védelme érdekében, mind a bűnüldözési, mind a közrendvédelmi szervek részéről.

Alapvetően meg kell javítani a közlekedésrendészeti szervek propaganda tevékenységét is és elsősorban a balesetek nagymérvű csökkentésére kell törekedni. Növelni kell a közlekedés társadalmi ellenőreinek számát.

- 6./ Magasabb színvonalra kell emelni a bűnügyek vizsgálatát. Az ügyészségnek átadott ügyeket a bírói ítéletig figyelemmel kell kísérni. A bírósági ítéleteket nem csak gyűjteni kell, hanem fel kell dolgozni, értékelni, s a nyomozást végzők felé az ítélet kapcsán megállapított tanulságokat le kell vonni. A rendőri statisztikában azt is ki kell mutatni, hogy a rendőrség által felderített ügyekben a különböző ügyészségek milyen határozatokat, a bíróságok milyen ítéleteket hoztak, s a munka eredményességét tartalmilag elsősorban ezen keresztül kell lemérni.
- 7./ A bűncselekmények megelőzése és felderítése érdekében rendszeressé kell tenni a bűnügyi portyaszolgálatot, szervezetten kell gondoskodni a szokásos bűnözők, osztályidegen és egyéb gyanús elemek tevékenységének rendszeres ellenőrzéséről, a bűncselekményeket előidéző okok felderítéséről, és ezeknek a gazdasági szervek felé történő közvetlen jelzéséről. Az egyes kategóriák fokozottabb szemmel tartásánál élni kell az erkölcsi bizonyítványok és gépjárművezetői jogosítvány csere alapján rendelkezésre álló lehetőségekkel.
- 8./ Tovább kell számszerűen és minőségileg is fejleszteni a körzetmegbízotti szolgálatot. Gondoskodni kell arról, hogy a körzeti megbízottakat munkájukban jól kiválasztott és szakszerűen irányított önkéntes rendőrök segítsék.
- 9./ A rendőrség előtt álló felelősségteljes és nehéz feladatok megoldását csak olyan osztályhű, politikailag szilárd, magas erkölcsi színvonalon álló, jól képzett állományjal lehet végrehajtani, amely erejét nem kímélve kész minden körülmények között megvédeni a szocializmust építő társadalmi rendünket.
- a./ A parancsnokok, politikai nevelő munkások megtisztelő kötelessége az állomány hivatástudatának magas színvonalra való emelése. Kemény harcot kell folytatni az állományban mutatkozó erkölcsi lazaságok, politikai hiányosságok megszüntetése érdekében. Növelni kell a parancsnokok felelősségérzetét a káderekért. A fegyelem biztosítása mellett a beosztottakkal olyan kapcsolatot kell kialakítani, hogy a parancsnokokban megbizzanak, azt tisztolják, s az adott parancsokat minden körülmények között végrehajtsák.
- b./ A parancsnokoknak és beosztottaknak ápolni és erősíteni kell a fegyveres szervek együttműködését, a Belügy-minisztérium egységét, s mind szorosabbá kell tenni a munkáshatalom többi fegyveres szerveivel való egyetértést, együttműködést.

A rendőrség minden beosztottja a proletár államhatalmat képviseli, s a maga területén azt védi. A rendőri szervezetben dolgo-

zókat lelkesítse az a tudat, hogy feladatuk végrehajtásában pártunk és kormányunk s a dolgozók tömegei bizalmukkal, s minden erejükkel támogatják őket.

Felkérem a rendőrség területén működő pártszervezeteket, hogy jelen parancsom végrehajtását támogassák, a parancsnokokat ebben a munkában segítsék.

Parancsomat a rendőrség egész személyi állományával megfelelő mértékben ismertetni kell.

Biszkú Béla sk.
belügyminiszter.

Kapják: Miniszterhelyettes elvtársak,
ORFK.Vezetőjének helyettesei, osztály-
vezetők, önálló alosztályvezetők,
Őrsparancsnokképző Iskola, Alapfoku
Rendőriskola parancsnoka, BM.Sze-
mélyzeti, Szervezési, Tanulmányi
osztály vezetője, megyei /budapesti/
rendőrfőkapitányok és rendőri helyet-
teseik,